ERIC ROHMER I LES SEVES AMANTS MORALS

A partir de les imatges i els diàlegs del videoassaig, com definiríeu l'home i la dona arquetípics dels "Sis contes morals" de Rohmer?

La forta influència del realisme en la configuració dels personatges dels *Six contes moraux* d'Éric Rohmer genera sovint una paradoxa interessant pel que fa als arquetips i als rols de gènere. Per una banda, el director busca representar-los de la manera més realista i objectiva possible, així doncs sense voler caure en arquetips. Per l'altra, però, la seva mirada no és mai neutral: sempre hi ha una veu narrativa que filtra el relat, i gairebé sempre és masculina.

Els homes són presentats com a voyeurs, espectadors de la imatge femenina, mentre que les dones apareixen com objectes visibles, cossos que es mostren, però que no parlen. L'home és qui pensa i delibera profundament, deixant la dona al marge d'aquest espai de reflexió. El pensament més recurrent dels protagonistes masculins és la contemplació de la dona com a objecte de bellesa, sovint reduïda a un ideal estètic. En moltes ocasions, la dona és jutjada i definida per la veu del narrador masculí, que interpreta, explica i racionalitza la seva conducta.

Durant el videoassaig es compara el gest de beure un tipus d'alcohol que no agrada amb acariciar una dona que no atrau: una metàfora que redueix la figura femenina a una experiència física, de plaer o de desplaer, sense dimensió emocional ni intel·lectual. En altres moments, les dones són comparades amb "una trampa del dimoni", símbol de la temptació i el pecat. Totes les dones semblen ser iguals, normativament guapes, primes i fines. Tampoc xerren massa, es mantenen al marge d'aquest espai, el qual ocupa la veu masculina.

Rohmer converteix així els seus protagonistes masculins en exploradors de la moral femenina: una trobada amb una dona significa una trobada amb un problema moral que posa en qüestió les seves pròpies conviccions. Així doncs, la dona, sempre des de la contemplació de la seva bellesa hegemònica, és el motor del relat (sense ella no hi hauria conflicte ni aprenentatge), alhora, però no disposa de veu pròpia per narrar la seva experiència.

Debatre el concepte de moral de Rohmer, a partir del videoassaig i l'article adjunt de la Karen Goodman.

Els *Sis Contes Moraux* d'Eric Rohmer es construeixen sempre des de la mirada masculina, amb un protagonista jove que persegueix fantasies de desitjos insatisfets, de qui coneixem els pensaments gràcies a una veu en off del seu discurs intern, una mirada dirigida a dones que encarnen el conflicte interior del personatge que les observa. A través del que representen aquests personatges femenins veiem com pensen els protagonistes masculins i de quina manera es debaten entre els valors tradicionals (plasmats en la dona amb qui s'han casat o tènen una família, la parella amb qui porten molt de temps convivint i qui han jurat fidelitat) i la passió o tempatció (la dona del passat que retorna o simplement una dona jove, atractiva que no s'ha casat mai i que gaudeix de la seva llibertat).

Tanmateix, tot i que els protagonistes expliquin el que senten i pensen, els desenllaços no sempre son coherents ni les decisions que prenen son sempre el que ells mateixos considerarien "correcte", però veiem com en comptes d'assumir que han anat en contra dels seus suposats valors, els homes dels contes tendeixen a torçar la moral, buscar arguments que respatllin les seves decisions fins i tot quan s'estan "equivocant". Ho veiem clarament al videoassaig amb frases com ara *"acariciar una noia que no ens agrada, això si que és una immoralitat"*, que fan referència a deixar de banda la "dona tradicional" argumentant que seguir amb ella si no l'estimen de debó és immoral, i per tant la decisió correcta seria sucumbir a les temptacions, deixar de banda la fidelitat i anar amb la "dona moderna" i retrobar-se amb una llibertat anhelada.

Així doncs, si l'ètica dels personatges pot canviar de forma i torçar-se depenent del que aquests desitgin, és realment correcte parlar de moral? Segons declaracions del propi Rohmer, el terme "moralista" s'aplica a qualsevol que estudiï les "maneres del cor" (és a dir, la personalitat, el comportament social i els sentiments). Per tant, un moralista està "més a prop d'un psicòleg que d'un moralitzador". Els *Sis contes moraux* de Rohmer acaben formant un cicle d'obres les quals comparteixen un concepte de "moral" com a eix central de la narrativa, tanmateix aquest terme acaba tornant-se més pròxim a la psicologia, al com pensen i actuen els personatges, més que no pas a la moral tradicional.

Tot i això, Rohmer no deixa de banda en cap moment la moralitat en el seu sentit més elemental, ja que les històries culminen en una presa de decisió, una situació en que es mostra als espectadors quin és el compàs moral del personatge de manera molt directa, doncs ells mateixos ho expliquen. Gràcies a aquesta auto-narració aconseguim comprendre l'evolució del marc moral dels personatges, per tant trobem en Rohmer un discurs sobre la fragilitat de la moral, sobre fins com l'ètica pot arribar a ser més versàtil i emmotllable que no pas forta.

Creieu que el cinema de Rohmer és misògin o feminista? Què n'opina, el videoassaig? (Referències: els articles de Karen Goodman i Maria Ferencuhova)

Malgrat que alguns crítics argumenten que Rohmer utilitza una estructura narrativa centrada en l'home per posar en evidència la hipocresia i la fragilitat moral dels protagonistes masculins, aquesta mirada queda immersa en un context sociocultural falocèntric, com el de la França dels anys 50, fet que fa que la seva filmografia segueixi essent clarament misògina. Segons Sellier, la "mirada modernista i distant" de la Nouvelle Vague, que Rohmer incorpora, permetia representar la llibertat sexual femenina només dins d'un marc controlat per perspectives masculines, reforçant així la subjectivitat masculina i relegant les dones a la condició d'objecte de desig (Goodman. K, 2010). Així, en els *Six contes moraux*, tots els relats estan centrats en homes i explicats des de la seva perspectiva, mentre les dones apareixen principalment com a imatges observables, sense veu pròpia ni autonomia narrativa.

Maria Ferencuhova assenyala que en aquestes pel·lícules s'aplica una divisió entre "acció-d'ella, paraules-d'ell", (Goodman, K. 2010) on l'home controla el discurs i la narració, mentre que les accions de les dones són comentades per l'home, silenciant-les subtilment i objectivant-les. Així, tot i que la dona parli, se la fa sentir "muda" d'una manera soterrada. L'home, com a narrador del film, és per tant qui controla el que es diu, qui elabora un estil de parlar i, en conseqüència, una narrativa. Aquesta diferenciació segons el gènere perpetua un esquema cultural que limita la representació femenina i crea una subjectivitat masculina omnipresent. En l'article de Goodman, cita Sellier, la qual, coincideix, observant que Rohmer tracta les dones com a objectes intrigants però no com a subjectes, sense prendre seriosament la seva experiència, i que fins i tot mostra un menyspreu inconscient cap a les dones de classes baixa segurament perquè es tracta d'un cineasta burges (Goodman, K. 2010). Encara que Molly Haskell reconeix una certa empatia i desapassionament en la mirada de Rohmer, l'estructura narrativa dominada per homes i la reiterada cosificació de les dones reforcen un

marc patriarcal, sense possibilitat real de feminisme dins la seva obra. El videoassaig *Eric Rohmer y sus amantes morales* es posiciona clarament: la veu en off masculina generalitza i unifica les dones com a objectes de desig, mostrant el seu cos més que la seva personalitat, mentre els protagonistes masculins reflexionen sobre elles i els seus dilemes morals. Només al final, una dona parla, dient "idiota", evidenciant així que tot el discurs anterior ha estat dominat per veus masculines i que la intenció del videoassaig és denunciar clarament la mirada misògina de Rohmer.

En resum, tot i les intencions aparentment iròniques o sociològiques de Rohmer, la seva filmografia, especialment els *Six contes moraux* , manté una perspectiva masculina hegemònica que objectiva les dones i limita la seva subjectivitat, confirmant la lectura misògina de la seva obra.

Creieu que l'estil del videoassaig és fidel a l'estil rohmerià? Com es construeix el discurs del videoassaig a partir de les seves decisions formals?

El vídeoassaig *Éric Rohmer y sus amantes morales* parteix d'una idea central molt clara: explorar com el cineasta francès retrata les amants dins dels Contes morals. Tot i que la seva temàtica i sensibilitat s'inspiren directament en l'univers rohmerià, formalment el vídeo adopta un llenguatge molt diferent del del director. Mentre Rohmer construïa les seves històries a partir del temps real, de diàlegs extensos i d'escenes llargues on l'emoció es desplegava amb lentitud, el vídeoassaig opta per un ritme molt més àgil i fragmentat. Els plans són curts, el muntatge és dinàmic i el discurs s'articula mitjançant el contrast entre imatges, música i text escrit, en lloc de la paraula parlada o de la conversa.

La narració es basa en textos projectats sobre les imatges, que funcionen com a reflexions o anotacions poètiques. Aquest ús del text substitueix el diàleg filosòfic que solia articular el pensament moral als films de Rohmer. Aquí, la paraula escrita no serveix per raonar llargament, sinó per suggerir idees de manera sintètica i visual. La música, en canvi, té un paper més protagonista del que acostumava en el cinema rohmerià: acompanya el muntatge i crea una atmosfera emocional que accelera el ritme i guia l'espectador entre fragments.

Aquest conjunt de decisions formals (el muntatge ràpid, la combinació d'imatge, text i música) construeix un discurs molt més immediat i condensat, propi del llenguatge del vídeoassaig contemporani. Tanmateix, enmig d'aquesta modernitat formal, es manté una fidelitat temàtica a Rohmer: la curiositat pel desig, la moral i les contradiccions humanes.

Així doncs, el vídeoassaig no és fidel a l'estil rohmerià en la seva forma, però sí en el seu esperit. Mentre Rohmer filmava el pensament a través del temps i la paraula, el vídeo tradueix aquesta reflexió al llenguatge audiovisual actual, més ràpid i fragmentari. El resultat és una reinterpretació moderna de la mirada rohmeriana: un homenatge que adapta la seva sensibilitat moral i emocional a un format breu, intens i contemporani.

Com interpreteu la paraula que tanca el videoassaig?

El vídeoassaig es tanca amb la imatge d'una dona estirada al llit que, amb un to fluix i gairebé seductor, pronuncia la paraula "idiota". És l'únic moment en què una veu femenina irromp en l'espai narratiu dominat per homes i, en fer-ho, trenca el silenci imposat per la mirada masculina. Aquest final, per tant, concentra tot el conflicte moral i de gènere que travessa tant el cinema de Rohmer com el discurs del propi vídeoassaig. La dona, que fins aleshores ha estat única i exclusivament objecte de mirada i desig, recupera breument la veu per dirigir-se a l'home i fer una crítica el seu relat. Tanmateix, el fet que ho faci en un registre sensual fa que mantingui l'ambigüitat de la seva paraula com a crítica, però també inscrita dins del mateix llenguatge de la seducció masculina que l'ha silenciat.

S'ha d'entendre, doncs, que la paraula no va dirigida unidireccionalment a l'home a qui s'adreça la dona en l'escena, sinó a tota la narrativa moral i misògina dels protagonistes masculins rohmerians; al "voyeur moral" que racionalitza el desig sota la disfressa de l'ètica. Aquest "idiota", per tant, no és només un insult, sinó que també una denúncia a l'esquema de Rohmer en què "la dona és mostrada però rarament escoltada", ja que "les seves accions són comentades per l'home que n'és el narrador" (Ferencuhová, 2008). Així, és finalment la dona qui parla, qui dicta el veredicte sobre l'home que ha monopolitzat el discurs. La seva paraula posa en evidència el caràcter buid i pretensiós de l'autoanàlisi masculina que Rohmer exposa a través de la veu en off dels seus protagonistes. És, doncs, el moment de crítica en què el silenci femení es transforma en paraula i la mirada masculina és questionada.

FILMOGRAFIA

La coleccionista, Éric Rohmer, (1967)

La rodilla de Clara, Éric Rohmer (1970)

El amor después del mediodía, Éric Rohmer (1972)

BIBLIOGRAFIA

Goodman, K. (2010, 1 octubre). *The Roving 'I': Ambiguous Subjectivity in Eric Rohmer's 'Six Moral Tales'*.https://www.sensesofcinema.com/2010/feature-articles/the-roving-i-ambiguous-subjectivity-in-eric-rohmers-six-moral-tales/

Maria Ferencuhova, M. (13 septembre 2019, 11 13). *His Acts, Her Words The male and feminine characters in Eric Rohmer's films*. érudit. Retrieved 10 20, 2025, from https://id.erudit.org/iderudit/1064393ar